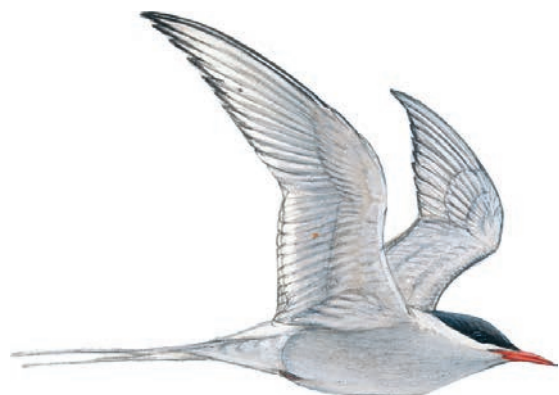
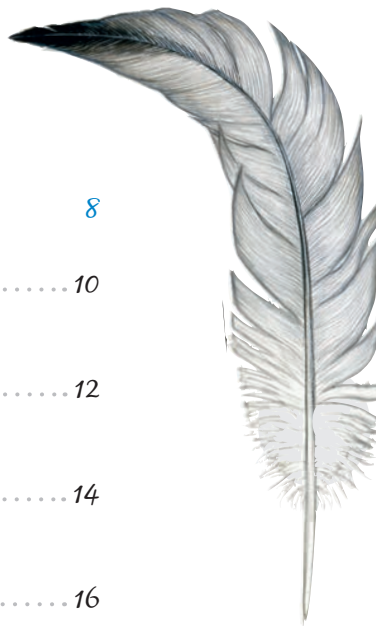

WAT IS EEN VOGEL?

Zijn uiterlijk	10
<i>Doe-het-zelfopdracht</i> » Ga vogels observeren!	
Zijn snavel	12
<i>Onder het vergrootglas</i> » Herken de verschillende snavels!	
Zijn poten	14
<i>Onder het vergrootglas</i> » Herken hun poten en afdrukken!	
Zijn verenkleed	16
<i>Onder het vergrootglas</i> » Herken hun veren!	
Zijn gezang	18
<i>Doe-het-zelfopdracht</i> » Luister hoe de vogels zingen!	
<i>Uitgelicht</i> » Slimme vogels	20
<i>Op de uitkijk</i> » Allemaal verschillend!	22

HOE BEWEGEN DE VOGELS ZICH VOORT?

Ze vliegen	24
<i>Onder het vergrootglas</i> » Elke soort vliegt weer anders!	
Ze lopen	28
<i>Onder het vergrootglas</i> » Elke soort klimt op zijn eigen manier!	
Ze zwemmen	30
<i>De quiz</i> » De beste duikers	
<i>Uitgelicht</i> » Waar gaan de trekvogels naartoe?	32
<i>Op de uitkijk</i> » In elke omgeving!	34

WAT ETEN DE VOGELS?

De vegetariërs	36
<i>Doe-het-zelfopdracht</i> » Ga 's winters vogels voeren!	38
De jagers	40
<i>Onder het vergrootglas</i> » De menukaart van roofvogels	
De vissers	42
<i>Onder het vergrootglas</i> » De behendigheid van de vissers	
<i>Uitgelicht</i> » De dag van een vogel	44
<i>Op de uitkijk</i> » Smakelijk eten!	46

HOE WORDEN DE KUIKENS GEBOREN?

De hofmakerij	48
<i>De quiz</i> » De beste charmeurs	50
Een nestje bouwen	52
<i>Doe-het-zelfopdracht</i> » Hang een nestkastje op voor holenbroeders!	
Eieren leggen	54
<i>Onder het vergrootglas</i> » Wie komt er uit het ei?	
<i>Uitgelicht</i> » De eerste dagen van de kuikens	56
<i>Op de uitkijk</i> » Allemaal gezinnen!	58

WAAR LEVEN DE VOGELS?

In steden en dorpen	60
Op het platteland	62
In de bossen	64
In de bergen	66
Bij waterplassen en moerassen	68
Aan de kust	70
In alle windstreken	72

Luister hoe de vogel zingt 76
wanneer je dit nootje ziet

Antwoorden van de quizjes 77

Register van de vogelsoorten 77

ZIJN VERENKLEED

Het lijf van vogels is bedekt met veren. Ze groeien net als onze haren en vernieuwen zich minstens één keer per jaar.

Drie soorten veren

- * **Het dons:** een laag fijne veertjes vlak op de huid.
- * **De dekveren:** die groeien boven de donslaag en schuiven in elkaar als dakpannen.
- * **De pennen:** die bevinden zich op de vleugels en staart, en zijn daarom groot en hard.

Waar zijn ze voor bedoeld?

De veren van vogels zijn buigzaam, licht en stevig. Ze hebben meerdere functies.

Het dons: dit houdt lucht vast en beschermt hun lijf tegen zowel kou als hitte.

De dekveren: de vogel maakt ze waterdicht door er met zijn snavel vet uit zijn stuitklier op te smeren.

De pennen: die heeft hij nodig om te vliegen.

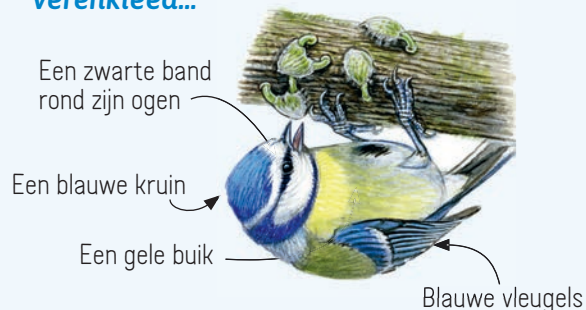
Een Europese
bijeneter

«Onder het vergrootglas»

Herken hun veren!

Om te bepalen wat voor vogel het is, kijk je naar de kleuren en patronen in zijn verenkleed...

Het is een pimpelmees!

...de vorm van de vleugels,

Een afgeronde vorm, zoals bij de kievit.

Of een puntige vorm, zoals bij de strandloper.

...en de vorm van de staart.

Een gevorkte staart, zoals bij de boerenzwaluw.

Een puntig uitgesneden staart, zoals bij de sijs.

Een rechthoekige staart, zoals bij de houtduif.

De Vlaamse gaai

De huismus

De vink

De grote bonte specht

De ekster

De rotsduif

De wilde eend

De ijsvogel

De kraanvogel

De rode patrijs

De groene specht

De fazant

De zwarte kraai

De bosuil

De Europese flamingo

Vind de veer van deze vogel!

ZIJN GEZANG

Getwiet, gefluit, gepiep en gekoer; alle geluiden die vogels maken zijn bedoeld om met elkaar te communiceren.

Mooie melodietjes

De meeste mannetjes zingen om vrouwtjes aan te trekken en hun rivalen op afstand te houden. Sommige vogels herhalen steeds dezelfde melodie, zoals de vink, terwijl andere, zoals de merel, een heel uitgebreid repertoire hebben.

Kreten

Vogels slaken kreten om te waarschuwen voor gevaar. De merel laat alle dieren in het bos weten dat er wandelaars aankomen met zijn waarschuwingskreet: 'tsjik-tsjik-tsjik'.

En 'tok-tok-tok'

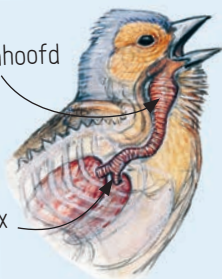
Spechten zingen niet. Ze laten hun soortgenoten weten waar ze zitten door te pikken in een paal of holle tak.

Een grote bonte specht

Het strottenhoofd

De syrinx

Hoe zingen vogels?

Ze kunnen zingen dankzij een speciaal daarvoor bedoeld orgaan achter in hun keel: de syrinx. Het strottenhoofd laat het geluid harder of zachter klinken.

* De fitis is een uitstekende zanger. Zijn gezang klinkt heel fluitiger. Het begint met 'fietietietietie'.

* De koolmees herhaalt steeds weer 'tie-tie-tsoe' als hij zingt.

* De spreeuw kan heel hard zingen. Hij kan zelfs het getoeter van een auto of een elektronisch alarm nadoen!

* Je hoort het melodieuze gezang van de merel vroeg in de ochtend of 's avonds, wanneer hij hoog in een boom gaat zitten.

« Doe-het-zelfopdracht »

Luister hoe de vogels zingen!

Vogelsoorten zijn te herkennen aan hun gezang of kreten. Het meest geschikte jaargetijde is de lente. Je kunt het best 's ochtends vroeg op pad gaan of 's avonds vlak voordat de zon ondergaat.

- **Kies een goede plek uit om te luisteren.**

Bijvoorbeeld ergens waar vogels hoog kunnen zitten (bij bomen, palen, daken...) en ver bij het verkeerslawaai vandaan.

- **Ga stilletjes ergens zitten.**

Doe je ogen dicht om je goed te kunnen concentreren. Tel hoeveel verschillende vogelgeluiden je hoort.

- **Probeer een vogel te ontdekken die aan het zingen is.**

Kom voorzichtig dichterbij en observeer hem.

* Ezelsbruggetje *

Je kunt makkelijker onthouden hoe het gezang van een vogel klinkt door het te vergelijken met een woord dat je kent of door er een liedje bij te bedenken.

- De zanglijster herhaalt op allerlei tonen: 'Philip! Philip! Philip!' »
- De vink zingt met veel gevoel voor ritme: 'Weet je dat de lente komt, lente komt, lente komt.' »

»»»» Slimme vogels ««««

Een bijzondere eigenschap van vogels is hun goede geheugen. Sommige vogels zijn zelfs in staat om nieuwe trucjes te leren!

De trouw van raven

- * Zo'n vijf weken lang brengen raven hun jongen groot in het nest en geven ze hun te eten.
- * Dan verlaten de jongen het nest om zich aan te sluiten bij jonge raven uit andere gezinnen. Ze leven samen en helpen elkaar (en maken soms ook ruzie!) gedurende twee tot drie jaar.

- * Na deze periode gaan ze weg bij hun jeugdtroep, maar ze vergeten hun maatjes nooit meer: een raaf maakt verschillende geluiden om te reageren op een bevriende, vijandige of onbekende raaf!

Bijdehante meesjes

- * Vroeger lieten de Engelsen flessen melk bezorgen. Die werden voor hun huisdeur gezet.
- * Koolmeesjes ontdekten dat ze van de room boven op de melk konden snoepen als ze door de aluminium flessendop heen prikten!
- * Mensen denken dat meesjes een gescheurde dop aantreffen en toen op dit idee kwamen. Later is deze truc ook gezien bij meesjes in Nederland, Zweden en Denemarken!